

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

ODLUKA

Zahtjev br. 31680/12
Marija BJELIK i ostali
protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući
23. listopada 2018. godine u odboru u sastavu:

Armen Harutyunyan, *Predsjednik*,

Ksenija Turković,

Pauliine Koskelo, *sutkinje*,

i Abel Campos, *tajnik Odjela*,

uzimajući u obzir gore navedeni zahtjev podnesen 24. travnja 2012.,

uzimajući u obzir očitovanje koje je dostavila tužena Vlada i odgovor na
očitovanje koje su dostavili podnositelji zahtjeva,

nakon vijećanja odlučuje kako slijedi:

ČINJENICE

1. Popis podnositelja zahtjeva naveden je u prilogu.
2. Hrvatsku Vladu („Vlada”) zastupala je njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik.

A. Okolnosti predmeta

3. Činjenično stanje predmeta, kako su ga iznijele stranke, može se sažeti
kako slijedi.

4. Godine 2000. pravni prednik podnositelja zahtjeva, g. A.V.B., bio je
zaposlen u poduzeću "H.T." u Zagrebu. Dana 10. ožujka 2003. godine sklopio
je sporazum s H.T.-om o prekidu svog radnog odnosa s učinkom od 31.

ožujka 2003. godine. Prema tom sporazumu H.T. je bio dužan isplatiti otpremninu A.V.B.-u.

5. Dana 24. ožujka 2003. godine A.V.B. je preminuo.

6. Dana 28. svibnja 2004. godine podnositelji zahtjeva podnijeli su tužbu protiv H.T.-a Općinskom sudu u Osijeku. Kao pravni sljednici A.V.B.-a, potraživali su neisplaćenu otpremninu utvrđenu sporazumom od 10. ožujka 2003. godine.

7. Dana 16. lipnja 2004. godine tuženo poduzeće je odgovorilo na tužbu podnositelja zahtjeva, tvrdeći da je na temelju sporazuma od 10. ožujka 2003. godine radni odnos A.V.B.-a trebao biti prekinut, a otpremnina isplaćena, 31. ožujka 2003. godine. Budući da je A.V.B. preminuo prije tog datuma, obveze sporazumnih strana utvrđene sporazumom nikad nisu stupile na snagu.

8. Na raspravi održanoj 17. lipnja 2004. godine podnositelji zahtjeva naveli su da je A.V.B.-ov radni odnos bio prekinut sporazumom od 10. ožujka 2003. godine, a ne njegovom smrću. Tuženo poduzeće bilo je prema sporazumu dužno isplatiti otpremninu, a činjenica da je A.V.B. preminuo bila je nebitna. Tuženo poduzeće ponovilo je svoje tvrdnje podnesene u odgovoru na tužbu podnositelja zahtjeva (vidi stavak 7. ove odluke).

9. Podnescima od 5. srpnja i 9. rujna 2004. godine tuženo poduzeće ponovilo je svoje tvrdnje podnesene 16. lipnja 2004. godine (vidi stavak 7. ove odluke).

10. Tijekom postupka pribavljeno je vještačenje o iznosu otpremnine. S obzirom da su stranke na njega prigovorile, Općinski sud u Osijeku naložio je dopunsko vještačenje.

11. Podneskom od 26. studenog 2004. podnositelji zahtjeva ponovili su svoje tvrdnje podnesene 17. lipnja 2004. godine (vidi stavak 8. ove odluke).

12. Dana 15. prosinca 2004. godine Općinski sud u Osijeku presudio je u korist podnositelja zahtjeva i naložio tuženom poduzeću isplatiti podnositeljima zahtjeva iznos od 1.369.138,10 kuna (HRK).¹ Smatrao je da je tuženo poduzeće prema sporazumu od 10. ožujka 2003. godine bilo dužno isplatiti otpremninu, te da je činjenica da je A.V.B. preminuo 24. ožujka 2003. godine bila nebitna.

13. Tuženo poduzeće podnijelo je žalbu protiv prvostupanjske presude tvrdeći, između ostalog, da je na temelju sporazuma od 10. ožujka 2003. godine radni odnos A.V.B.-a trebao biti prekinut, a otpremnina isplaćena 31. ožujka 2003. godine, a on je preminuo 24. ožujka 2003. godine. Općinski sud u Osijek nije utvrdio datum prekida radnog odnosa A.V.B.-a.

14. Dana 11. veljače 2005. godine podnositelji zahtjeva odgovorili su na žalbu tuženog poduzeća, navevši da je A.V.B.-ov radni odnos bio prekinut sporazumom od 10. ožujka 2003. godine. Istog je dana za tuženo poduzeće nastupila obveza isplate otpremnine. Činjenica da je A.V.B. preminuo 24. ožujka 2003. godine bila je stoga nebitna.

1. Približno 175.490 eura u to vrijeme.

15. Dana 7. prosinca 2006. Županijski sud u Osijeku odbio je žalbu kao neosnovanu. Složio se s prvostupanjskim sudom da je tuženo poduzeće prema sporazumu od 10. ožujka 2003. godine bilo dužno isplatiti otpremninu. Činjenica da je A.V.B. preminuo 24. ožujka 2003. godine značila je samo da je njegov radni odnos prekinut sedam dana ranije nego što je trebao biti. U konačnici je presudio da je za tuženo poduzeće nastupila obveza isplate otpremnine 31. ožujka 2003. godine.

16. Tuženo poduzeće zatim je podnijelo reviziju Vrhovnom sudu Republike Hrvatske osporavajući presude nižestupanjskih sudova i zahtijevajući od suda da odbije zahtjev podnositelja zahtjeva. Tvrdilo je da je A.V.B.-ov radni odnos bio prekinut njegovom smrću dana 24. ožujka 2003. godine, te da stoga nije imalo obvezu isplatiti otpremninu.

17. Dana 15. ožujka 2007. godine podnositelji zahtjeva dostavili su odgovor na reviziju tuženog poduzeća, osporivši njegove tvrdnje i zahtijevajući od suda da reviziju odbije kao neosnovanu. Naveli su da je A.V.B.-ov radni odnos bio prekinut sporazumom od 10. ožujka 2003. godine. Činjenica da je on preminuo 24. ožujka 2003. godine bila je nebitna. Prema sporazumu, tuženo poduzeće bilo je dužno isplatiti otpremninu.

18. Dana 23. prosinca 2008. godine Vrhovni sud Republike Hrvatske prihvatio je reviziju tuženog poduzeća, preinačio nižestupanjske presude i odbio zahtjev podnositelja zahtjeva kao neosnovan. Pritom je naveo da podnositelji zahtjeva nisu dostavili odgovor na reviziju tuženog poduzeća. Nadalje je smatrao da su nižestupanjski sudovi pogrešno primijenili mjerodavno pravo na činjenično stanje. Sud je objasnio da je temeljem sporazuma od 10. ožujka 2003. godine radni odnos A.V.B.-a trebao biti prekinut 31. ožujka 2003. godine. Tog dana A.V.B. bi stekao pravo na otpremninu. Budući da je preminuo 24. ožujka 2003. godine, njegov radni odnos nije prekinut sporazumom, već njegovom smrću. Prema tome, podnositelji zahtjeva nisu imali pravo na otpremninu.

19. Podnositelji zahtjeva potom su prigovorili Ustavnom sudu Republike Hrvatske da Vrhovni sud Republike Hrvatske u preinačenju presuda nižestupanjskih sudova na temelju revizije tuženog poduzeća nije uzeo u obzir njihov odgovor. Štoviše, Vrhovni sud je naveo da podnositelji zahtjeva nisu dostavili odgovor na reviziju tuženog poduzeća. Oni stoga nisu imali pošteno suđenje.

20. Dana 10. studenog 2011. godine Ustavni sud odbio je ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva. Utvrdio je da su 15. ožujka 2007. godine podnositelji zahtjeva dostavili odgovor na reviziju tuženog poduzeća, te da je njihov odgovor bio u spisu predmeta. Smatrao je da činjenicom da je Vrhovni sud naveo da odgovor nije dostavljen nije došlo do povrede prava podnositelja zahtjeva na pošteno suđenje.

B. Mjerodavno domaće pravo

21. Mjerodavne odredbe Zakona o parničnom postupku (Narodne novine br. 53/1991, 91/1992, 112/1999, 129/2000, 88/2001 i 117/2003), koje su bile na snazi u mjerodavnom razdoblju, glase:

Članak 390.

„(1) Primjerak pravodobne, potpune i dopuštene revizije sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskog suda dostavit će protivnoj stranci, koja može u roku od petnaest dana od dostave revizije podnijeti tom sudu odgovor na reviziju.

(2) Nepravodobno podnesen odgovor na reviziju neće se odbaciti, već će se dostaviti Vrhovnom sudu, koji će ga uzeti u obzir ako je to još moguće.

...”

22. Mjerodavni dio Zakona o sudovima (Narodne novine br. 150/2005, 16/2007 i 113/2008), koje su bile na snazi u mjerodavnom razdoblju, glase:

Članak 13.

„(4) Najviši sud u Republici Hrvatskoj je Vrhovni sud Republike Hrvatske.”

Članak 24.

„Vrhovni sud Republike Hrvatske:

1. osigurava jedinstvenu primjenu prava...;

...”

PRIGOVOR

23. Podnositelji zahtjeva prigovorili su, na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije, da nisu imali pošteno suđenje jer je Vrhovni sud, prilikom odlučivanja o reviziji protivne stranke, preinačio presude nižestupanjskih sudova i odbio njihov tužbeni zahtjev bez razmatranja njihovog odgovora.

PRAVO

24. Članak 35. stavak 3. (b) Konvencije propisuje:

„3. Sud će proglasiti nedopuštenim svaki pojedinačni zahtjev podnesen na temelju članka 34. ako:

...”

(c) smatra da podnositelj nije pretrpio značajnu štetu, osim ako interesi poštivanja ljudskih prava zajamčenih Konvencijom i dodatnim protokolima traže ispitivanje osnovanosti zahtjeva te pod uvjetom da se na toj osnovi ne odbaci ni jedan predmet koji nije propisno razmotren pred domaćim sudom.”

A. Tvrđnje stranaka

1. Vlada

25. Vlada je ustvrdila da su u predmetnom postupku podnositelji zahtjeva, koje je zastupao odvjetnik, imali zajamčena sva jamstva članka 6. stavka 1. Konvencije. Točnije, o osnovanosti njihovog predmeta odlučivala su tri domaća suda; imali su saznanje i bili u mogućnosti komentirati sve dokumente u spisu, te su imali priliku iznijeti sve svoje relevantne tvrdnje.

26. Vlada je ustvrdila da je Vrhovni sud, prilikom odlučivanja o reviziji tuženog poduzeća, imao pred sobom cijeli domaći spis, koji je uključivao odgovor podnositelja zahtjeva na reviziju. Činjenica da je u svojoj odluci sud naveo da podnositelji zahtjeva nisu dostavili odgovor nije mogla učiniti postupak nepoštenim.

27. Vlada je nadalje ustvrdila da u svom odgovoru podnositelji zahtjeva nisu iznijeli niti jednu činjenicu, dokaz ili tvrdnju koji nisu već bili podneseni nižestupanjskim sudovima. Nadalje, Vrhovni sud je samo utvrdio da su nižestupanjski sudovi pogrešno primijenili mjerodavno pravo na činjenično stanje, ali činjenice predmeta bile su ispravno utvrđene.

28. Vlada je konačno istaknula da Vrhovni sud u svojoj odluci nije elaborirao tvrdnje koje je podnijelo tuženo poduzeće u svojoj reviziji. Stoga, budući da podnesak niti jedne stranke nije utjecao na odluku Vrhovnog suda, podnositelji zahtjeva nisu bili stavljeni u nepovoljan položaj u odnosu na protivnu stranku.

2. Podnositelji zahtjeva

29. Podnositelji zahtjeva ustvrdili su da nisu imali pošteno suđenje jer Vrhovni sud, prilikom odlučivanja o reviziji tuženog poduzeća, nije uzeo u obzir njihov odgovor. Njihova naknadna ustavna tužba nije imala uspjeha.

30. Tvrđnja Vlade da je Vrhovni sud zapravo uzeo u obzir njihov odgovor bila je neprihvatljiva; u svojoj odluci taj je sud jasno naveo da odgovor nije bio dostavljen.

31. Prema podnositeljima zahtjeva, svaka tvrdnja Vlade da revizija tuženog poduzeća nije imala utjecaja na odluku Vrhovnog suda bila je puko nagađanje. Upravo je na temelju te revizije Vrhovni sud preinačio presude nižestupanjskih sudova i presudio protiv njih.

32. Podnositelji zahtjeva konačno su naveli da su u svom odgovoru izložili tvrdnje o tome zašto su stajališta tuženog poduzeća o primjeni zakona bila pogrešna. Iz tog razloga ne može se reći da je njihov odgovor bio nebitan. U svakom slučaju, Vrhovni sud nije imao pravo zanemariti ga.

B. Ocjena suda

1. Opća načela

33. Kao što je istaknuto u ranijoj sudskoj praksi (vidi, na primjer, *Mura protiv Poljske* (odl.), br. 42442/08, stavak 20., 2. lipnja 2016., vidi također *C.P. protiv Ujedinjenog Kraljevstva* (odl.), br. 300/11, stavak 41., 6. rujna 2016.), svrha pravila o dopuštenosti iz članka 35. stavka 3. točke (b) Konvencije je omogućiti brže rješavanje neosnovanih predmeta i time omogućiti Sudu da se usredotoči na svoju središnju misiju pružanja pravne zaštite ljudskih prava na europskoj razini (vidi Izvješća s objašnjenjima uz Protokol br. 14 (CETS br. 194, stavci 39. i 77.-79.)). Visoke ugovorne stranke očito su željele da Sud posveti više vremena predmetima koji opravdavaju razmatranje o osnovanosti, bilo gledajući sa stajališta pravnog interesa pojedinog podnositelja zahtjeva ili gledajući iz šire perspektive prava Konvencije i europskog javnog reda kojem doprinosi (ibid., stavak 77.).

34. Pitanje je li podnositelj zahtjeva pretrpio nekakvu „značajnu štetu” predstavlja glavni element pravila iz članka 35. stavka 3. točke (b) Konvencije (vidi *Adrian Mihai Ionescu protiv Rumunjske* (odl.), br. 36659/04, 1. lipnja 2010., vidi i *Korolev protiv Rusije* (odl.), br. 25551/05 , ESLJP 2010.). Inspiriran općim načelom *de minimis non curat praetor*, prvi kriterij tog pravila počiva na pretpostavci da kršenje nekog prava, iako realno sa čisto pravnog gledišta, treba postići minimalnu razinu težine kako bi bilo zajamčeno da će ga razmotriti neki međunarodni sud (vidi *Ladygin protiv Rusije* (odl.), br. 35365/05, 30. kolovoza 2011.). Ocjena ove minimalne razine je, u naravi stvari, relativna i ovisi o svim okolnostima predmeta (vidi *Gagliano Giorgi protiv Italije*, br. 23563/07, stavak 55., ESLJP 2012. (izvadci)). Težinu povrede treba procijeniti uzimajući u obzir i subjektivnu percepciju podnositelja zahtjeva i ono što je objektivno u pitanju u konkretnom predmetu (vidi predmet *Korolev*, gore citirano; i *Eon protiv Francuske*, br. 26118/10, stavak 34., 14. ožujka 2013.). Drugim riječima, odsutnost bilo koje „značajne štete” može se temeljiti na kriterijima kao što su financijski učinak spora u pitanju ili važnost predmeta za podnositelja zahtjeva (vidi *Adrian Mihai Ionescu*, gore citirano). Međutim, subjektivna percepcija podnositelja zahtjeva ne može sama biti dovoljna da bi se zaključilo da je pretrpio značajnu štetu. Subjektivna percepcija mora biti opravdana objektivnim razlozima (vidi, između ostalog, *Mura protiv Poljske*, gore citirano, stavci 21. i 24.; i *C.P. protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, gore citirano, stavak 42.).

2. Primjena općih načela na ovaj predmet

(a) Jesu li podnositelji zahtjeva pretrpjeli „značajnu štetu”?

35. Sud primjećuje da je Vrhovni sud, prilikom odlučivanja o reviziji protivne stranke, preinačio presude nižestupanjskih sudova i odbio zahtjev

podnositelja zahtjeva (vidi stavak 18. ove odluke). Žalbe podnositelja zahtjeva odnose se na činjenicu da pritom Vrhovni sud nije uzeo u obzir njihov odgovor na reviziju.

36. Sud primjećuje da se pitanje kojim se Vrhovni sud trebao pozabaviti strogo odnosilo na primjenu zakona na činjenice u predmetu. Točnije, taj je sud morao procijeniti, s obzirom na činjenicu da je pravni prednik podnositelja zahtjeva A.V.B. preminuo 24. ožujka 2003., jesu li podnositelji zahtjeva imali pravo na otpremninu propisanu sporazumom sklopljenim 10. ožujka 2003. godine između A.V.B.-a i tuženog poduzeća (vidi stavak 18. ove odluke). Naravno, stranke u postupku imale su suprotne stavove po tom pitanju. Međutim, imajući u vidu činjenicu da je osiguranje jedinstvene primjene zakona primarni zadatak Vrhovnog suda kao najvišeg suda u Hrvatskoj (vidi stavak 22. ove odluke), gledišta stranaka ne mogu se smatrati odlučujućim za pitanje koje treba riješiti Vrhovni sud.

37. Nadalje, Sud primjećuje da su stranke tijekom postupka pred prvostupanjskim i drugostupanjskim sudovima opširno raspravljale o primjeni prava. Podnositelji zahtjeva dostavili su svoje stajalište (vidi stavke 6., 8., 11. i 14. gore), a tuženo poduzeće ustrajalo je pri svom stajalištu (vidi stavke 7., 9. i 13. gore). Sud nadalje primjećuje da podnesci stranaka Vrhovnom sudu nisu sadržavali nikakvu novu tvrdnju koja nije, u biti, već bila podnesena nižestupanjskim sudovima (vidi stavak 16. za tuženo poduzeće i stavak 17. za podnositelje zahtjeva).

38. Slijedom toga, s obzirom na činjenicu da je Vrhovni sud pred sobom imao cjelokupni domaći spis, pa samim time i tvrdnje podnositelja zahtjeva glede pitanja tog predmeta, Sud ne smatra da je odgovor podnositelja zahtjeva na reviziju tuženog poduzeća mogao utjecati na odluku Vrhovnog suda (vidi *a contrario BENet Praha, spol. s r.o. protiv Češke Republike*, br. 33908/04, stavak 142., 24. veljače 2011.).

39. U svjetlu prethodno navedenih razmatranja, Sud ne može razlučiti objektivne razloge zbog kojih bi smatrao da su u okolnostima predmeta podnositelji zahtjeva pretrpjeli „značajnu štetu” zbog činjenice da Vrhovni sud nije uzeo u obzir njihov odgovor na reviziju tuženika.

(b) Zahtijeva li poštivanje ljudskih prava od Suda da razmotri predmet?

40. Drugi element sadržan u članku 35. stavku 3. točki (b) traži od Suda razmatranje predmeta u slučaju da to zahtijeva poštivanje ljudskih prava. To bi se primjenjivalo kada se u predmetu postavljaju pitanja općeg karaktera koja utječu na poštivanje Konvencije, primjerice postoji li potreba za razjašnjavanjem obveza države prema Konvenciji ili da se tužena država potakne na rješavanje strukturnih nedostataka.

41. S tim u vezi, Sud upućuje na mnoštvo presuda koje je donio u predmetima koji se odnose na pravo na pošteno suđenje (vidi, na primjer, *Pavlović i ostali protiv Hrvatske*, br. 13274/11, stavak 48., 2. travnja 2015.; *Šimecki protiv Hrvatske*, 15253/10, stavak 45., 30. travnja 2014.; *Omerović*

protiv Hrvatske (br. 2), br. 22980/09, stavak 44., 5. prosinca 2013.; i *Čamovski protiv Hrvatske*, br. 38280/10, stavak 43., 23. listopada 2012.). U tim presudama Sud je dao odgovarajuće smjernice o provođenju pravilnog i razumnog razmatranja podnesaka podnositelja zahtjeva kako bi se osiguralo njihovo pravo na pošteno suđenje. Stoga, ispitivanjem ovog prigovora ne bi se dodalo ništa značajno postojećoj sudskoj praksi, te primjeni ili tumačenju Konvencije. Posljedično tome, poštivanje ljudskih prava, definirano u Konvenciji i njezinim Protokolima, ne zahtijeva ispitivanje ovog predmeta.

(c) Je li predmet „propisno razmotren pred domaćim sudom“?

42. Konačno, treći kriterij iz članka 35. stavka 3. točke (b) ne dozvoljava odbacivanje zahtjeva ako predmet nije „propisno razmotren pred domaćim sudom“. Svrha ovog kriterija je osigurati da svaki predmet ima sudsko ispitivanje, bilo na domaćoj ili na europskoj razini, drugim riječima, da se izbjegne uskraćivanje pravde (vidi *Korolev* (odl.), gore citirano).

43. U ovom predmetu Sud primjećuje da je prigovore podnositelja ispitao Ustavni sud Republike Hrvatske. Taj sud je utvrdio da su podnositelji zahtjeva doista podnijeli odgovor na reviziju tuženog poduzeća koji je bio prisutan u spisu predmeta, te je smatrao da činjenicom da je Vrhovni sud naveo da odgovor nije dostavljen, nije došlo do povrede prava podnositelja zahtjeva na pošteno suđenje (vidi stavak 20. ove odluke). Sud stoga zaključuje da je predmet podnositelja zahtjeva bio „propisno razmotren pred domaćim sudom“ u smislu članka 35. stavka 3. točke (b) Konvencije.

(d) Zaključak

44. S obzirom da su navedena tri kriterija nedopuštenosti prisutna u činjenicama ovog predmeta, zahtjev se mora proglašiti nedopuštenim prema članku 35. stavcima 3. (b) i 4. Konvencije.

Iz tih razloga Sud jednoglasno

utvrđuje da je zahtjev nedopušten.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 15. studenog 2018.

Abel Campos
Tajnik

Armen Harutyunyan
Predsjednik

PRILOG

1. Marija BJELIK hrvatska je državljanka, rođena je 1943. godine i živi u Osijeku.
2. Igor BJELIK hrvatski je državljanin, rođen je 1972. godine i živi u Zagrebu.
3. Mirta BJELIK ENGER hrvatska je državljanka, rođena je 1970. godine i živi u Münchenu.

Sva tri podnositelja zahtjeva zastupao je g. D. Rešetar, odvjetnik iz Osijeka.

© 2019 Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava

Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava provjerio je točnost prijevoda, te proveo lekturu i pravnu redakturu istoga.